

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Divvm Hiob Brevissima, Iohannis Bvgenhagij Pomerani
Scholia, quibus ueteris tralationis nubila dispelluntur**

Bugenhagen, Johannes

Argentorati

VD16 B 9326

Capvt XL. Respondens aut[em] dominus Hiob de

urn:nbn:de:hbz:466:1-36500

bet, id est, sorbere uidetur pedibus ferociendo. Exhortationem ducum, s. odoratur. Nunquid accipiter) Dicitur accipiter ingrauescens senectute, expandere alas ad austrum, id est, uentiū calidum, & sic perdere pennas, & recrescentibus alijs, rursum iuuenescere. Et adiecit dominus) Quia Hiob postulauerat disceptare cum deo, iam rursum exigit deus ut respondeat Hiob. Qui contendit cum deo, s. ut tu. Conquiescit, id est, tacet. Qui arguit deū, s. ut tu. Leuiter, temere. Ex hebræo. Ecce inuerecunde egi, uel inhonorauit, quid respondebo tibi? Vnum locutus sum, quando maledixi diei. Et alterum, s. quando uolui coram deo innocens uideri. Hic aperte uidemus q̄ nemo mundus est in conspectu dei. *Vera poenitentia.* Quibus ultra non addam, *nitentia.* Hec est uera poenitentia.

C A P V T XL.

Respondens aut̄ dominus Hiob de De turbine) quia adhuc terret. Nunquid irritū facies? Ex hebræo. Num iratus dissipabis iudiciū meū, & impiū me probabis, ut te iustifices? Decorem, gloriam. Et speciosis uestibus induere, id est, gloriosus appare. Absconde eos in puluere, id est, occide. Et facies eorum) uel gloriam, uel personam eorum. Vide quā dure loquatur contra eos, qui se ex suis meritis uolunt iustificari. Et hic locus satis esset ad refellendos eos

F dos eos

A N N O T A T.

dos eos qui cōtra iusticiā dei sunt, & suis uiribus quaerunt salutē, quæ solius dei opus est. Ecce Vehemoth. Sub nomine Vehemoth, id est, animalis terrestris, ut puta elephantis aut alterius immanis bestiae, describit diabolium. Nam se dominus exponens addit: Ipse est principium uiarum dei, id est, inter primas à deo creatas creaturas ipse est. Item eundē describit sub noīe Leviathan, id est, Ceti, ut ostēdatur & terra & mari suam exercere tyrannidē: Aut principem esse non solum huius mundi, sed & abyssi, id est, inferorū. Nam & hic se dominus exponit dicens: Ipse est rex super omnes filios superbiae. Ecce Vehemoth quē feci tecum, id est, creauī sicut te. Fœnum quasi bos comedit, id est, carnales. Omnis enim caro fœnū Esaiæ. 40.

Fortitudo eius in lumbis eius, id est, in concupiscentijs hominum regnat. Stringit caudam suam, id est, fortiter tenet quos post se trahit. Nerui testicularū qui his implicati fuerint, nō possunt explicari nisi manu misericordiae dei. Ossa eius. Timendum ergo nobis, qui sumus uasa testacea, ne omnia cōfringat si cœperit nos conculcare. Cartilago &c. Ergo uī humana non est uulnerabilis. Infra enim dicitur: Non est super terram potestas quæ ei comparetur. Qui fecit eum etc. id est, potestate suæ tyrannidis uti non potest, nisi permittente deo, ut uides quoq; in Hiob. Accepit quidem tyrannidem, sed uti non potest, nisi quantum permittit

Permittit deus. Qui fecit eum, id est, deus. Appli-
 cabit gladium, dabit potestatem. Huic montes, id est,
 superbi & contemptores dei. Ferunt herbas, id est,
 foenum, ut supra, Carnales comedet. Regnum enim
 eius est super oēs filios superbiae. Et sicut dei regnum
 est in fide credentium, ita illius regnum est in infideli-
 tate superbiorum & impiorum. Ideo sequitur: Omnes
 bestiae agri, id est, deum non agnoscentes, qui sunt sicut
 equus & mulus, in quibus non est dei intellectus, Psal-
 31. qui sola terrena amplectuntur, unde dicuntur bestiae
 agri. Hi, inquam, ludent, id est, uoluptatem suam ha-
 bebunt. Ibi, id est, in montibus ubi praeda est Vhe-
 moth. Aut accipe bestias agri angelos inferorum, qui
 terra pascuntur, id est, terrena sapientes comedunt, si-
 cut dictum est serpenti, Supra pectus tuum gradieris,
 & terram comedes Gen. 3. Hae bestiae ludunt in infide-
 libus. Sub umbra dormit, id est, fugit Solem iusticiae
 princeps tenebrarum. Si quid uero lucis euangelicae ali-
 cubi coeperit affulgere, illic turbatur quies eius, & in-
 eipit commouere regnum suum aduersus ueritatem. In
 secreto calami, id est, ubi non clamatur contra eum uer-
 bo dei, ubi omnia foris quidem splendent & solida ui-
 dentur, intus autem sunt uacua, ubi non aliud est quam
 splendida hypocrisis, & titulorum sanctitatis & poten-
 tiae inanis iactantia. Vnde Christo illudentes dant ar-
 dine pro sceptro in manus. De hac bestia in Psal. 67.

F 2. Increpa

A N N O T A T.

Increpa feram arundinis. In locis humentibus, id est paludinosi. In immundicijs gaudet ut sus in uoluta bro luti. Contra in Euangelio dicitur Matth. 12. Ambulat per loca arida, quærens requiem & nõ inuenit. In illis enim non habet requiem. Umbrae umbrã protegunt, id est, tenebræ super tenebras sunt ubi ipse quiescit. Arbores enĩ infructuosæ faciunt ei tenebras densiores, ut non deprehendãtur opera tenebrarum.

Salices) Salices præterea & in hoc damnantur, quia licet ad torrentẽ posita sint, tamen ne sic quidem afferunt fructũ. Significant ergo illos, qui, etiamsi alluat aqua salutaris sapientiæ uerbi dei, tamen ne filo quidẽ fiant meliores. Absorbebit fluumũ & c.) Fluumũ generali nomine dixit, Iordanẽ autem qui in Iudæa erat, ubi deus colebatur, speciali nomine appellat. Quũ uero aqua populi sint Esaie. s. et Apocalyp. 17. oportet ut Iordanẽ populum dei accipias. Præterea, quia Christus in Iordane baptizatus est, & illic baptismus coepit, cõmode accipere licet populum baptizatum. Allegorie enim interpretandæ, ut sunt in scriptris interpretatæ, Non ut à nobis interpretari possint. Diabolus ergo omnes ubiq; infideles absorbet: & tantum sibi suo promittit astu, ut etiã sibi absorbere liceat populũ dei, à deo per infidelitatẽ auersum. quis hic non timebit? In oculis eius capiet eum) scilicet ille qui uult capere eum, hoc est, nullus homo potest capere eum.

Quemad

Quemadmodū totus contextus habet. Sed solus deus qui id effecit per Christum, & quotidie efficit per uirtutem uerbi sui in credentibus. Vbi enim nos cœperimus uidere, diabolus excœcatur. Primū hamus eius oalis iniicitur ut excœcetur, ut pereat illud lumē mundi & sapientia humana, sapientia diabolica qua hactenus seducti sumus. Ad quā persuasit idem Vchemoth dicens: Eritis sicut dii scientes bonum & malum. De qua & infra, Omne, inquit, sublime uidet. hoc est, quicquid superbum est agnoscit pro suo. Nisi enim hoc lumen primum perierit, lumen dei uerum non agnosceamus. Sudibus, id est, hastis & lanceis. Perforabit nares eius) quibus spirat ignem illū perditionis æternæ (ut in sequētibus uidebis) ut fide dei suscepta, prohibeatur ultra nobis igniuomo ore persuadere impietatem: ut eo ex illis suis umbris extracto, appareat totum corpus nequitie eius, & non ultra seducat coluber tortuosus. In hamo & in sudibus. In hebræo sic, In oculis eius capiet eū, et in hamo perforabit nasum. Id quod sequitur sub nomine Leuiathan. An, inquit, poteris extrahere Leuiathan? id est, diabolum. Hamo, sicut ego. Lege Esaie. 27. Et fune ligabis linguam) id est, Tu ne extinguas & franges astutam persuasionem eius. Nunquid pones circulū & c. id est, compresses morsum eius, id quod est circulum in naribus ponere, & armillam siue circulū in maxilla. Sic legis

Gene. 30.

E 3 dictum

ANNOTAT.

dictum de rege Sennacherib Esa. 37. Ponam circum-
 lum in naribus tuis, & frenū in labijs tuis etc. Perfo-
 rabis maxillam, s. ut non mordcat. Nunquid multi-
 plicabit & c. id est, nunquid supplices ad te preces fun-
 det ut uictus. Seruum sempiternum, s. postquā sube-
 geris. Nunquid illudes ei quasi aui? id est, nunquid de-
 cipula capies eum, & offeres illudendum? sicut ego,
 qui solus decipio eum, et trado eū ijs qui mundo sunt
 despecti & imbecilles, id est, credentibus in me. Ancil-
 lis tuis, s. illudendum. Ancillis tuis dicit. Nam in domo
 magna patrisfamilias nihil est abiecius ipsis ancillis.
 Hoc fecit per Christum, qui coepit Leuiathan, dum ob-
 iectam carnem inuadere non formidabat. Concident
 eum amici? s. sicut mei. Diuident illum negoti. id est,
 astutias eius sibi mutuo aperient negotiatores? sicut
 mei negotiatores? qbus dicitur Luc. 19. Negotiamini
 dum uenio. Nunquid implebis sagenas? id est, nūquid
 reti tuo eum capies? Pones ne super eum manum tu-
 am? id est, Tu ne tuis uiribus ei aliquid inferes? Memē-
 to belli, nec ultra addas loqui) Desine Hiob disputa-
 re uelle cum deo. Memento tantum belli, quoniam nō
 est tibi colluctatio aduersus carnem & sanguinem.
 Ipse tādē, qui iam te aliosq; fideles persequitur, sua
 spe destitutus deiicietur: sed nō uiribus humanis, quas
 ut audisti hic penitus reieci. Videntibus cunctis) In
 extremo iudicio uidebunt cuncti.

Ephē. 6.

Caput